

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 5C/69/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3812201431
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Šišková
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2014:3812201431.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prievidza JUDr. Klaudiou Šiškovou v právnej veci navrhovateľa: S.O.S. financ, spol. s r.o., so sídlom v Piešťanoch, Winterova 1777/60, IČO: 36 250 406, proti odporkyni: R. Y., nar. XX.X.XXXX, bytom B., X.. N. XXX/XX, zastúpenej Ž. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom B., X.. N. XX/XX, o zaplatenie 9.443,68 eur s prísl. takto

rozhodol:

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi sumu 9.443,68 eur a náhradu trov konania v sume 566,50 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Navrhovateľ sa návrhom podaným proti odporkyni domáhal zaplatenia sumy 9.443,68 eur ako vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré odporkyni vzniklo v dôsledku toho, že rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 30.11.2010 č.k. 6C/65/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 10.1.2012 č.k. 5Co/85/2011 bolo určené, že úverová zmluva, ktorú s odporkyňou uzavrel dňa 11.5.2006 pod č. 531/06, je neplatná. Odporkyni bola na základe uvedenej úverovej zmluvy poskytnutá suma 350.000,- Sk, t.j. 11.617,87 eur, pričom odporkyňa uvedenú sumu uhradila len čiastočne vo výške 65.000,- Sk, t.j. 2.174,19 eur. Tieto skutočnosti boli preukázané aj v konaní vedenom pre Okresným súdom v Prievidzi pod sp. zn. 6C/65/2009. Vzhľadom k tomu, že došlo k vysloveniu neplatnosti úverovej zmluvy, vzniklo na strane odporkyne bezdôvodné obohatenie vo výške rozdielu medzi poskytnutou sumou a uhradenou sumou, t.j. vo výške 9.443,68 eur.

Odporkyňa s návrhom nesúhlasila. Uviedla, že navrhovateľ dostatočne neosvedčil a nepreukázal, že jej peniaze pri podpise úverovej zmluvy skutočne poskytol. Samotný výdavkový doklad ako súkromná listina tieto skutočnosti nijako nepreukazuje. Súčasne vzniesla voči nároku navrhovateľa námietku premlčania.

Tunajší súd vo veci rozhodol rozsudkom zo dňa 8.4.2013 č.k. 5C/69/2012-100 tak, že návrh navrhovateľa zamietol ako nedôvodný z dôvodu vznesenej námietky premlčania. O trovách konania bolo rozhodnuté tak, že vo veci úspešnej odporkyni súd náhradu trov konania nepriznal. Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ odvolanie a odvolací súd uznesením zo dňa 25.6.2014 č.k. 6Co/577/2013-118 rozsudok súdu 1. stupňa zrušil a vec mu vrátil na nové konanie. V rozhodnutí vyslovil právny názor, podľa ktorého aj pre výkon práva vzniesť námietku premlčania platí, že výkon práv nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka). Odvolací súd uviedol, že uplatnenie námietky premlčania zásadne neodporuje dobrým mravom, avšak môžu nastať situácie, keď uplatnenie námietky premlčania je prejavom zneužitia práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, a voči ktorému by zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprímerane tvrdým postihom. V danom prípade je podľa jeho názoru opodstatnené uplatnenie ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri posudzovaní výkonu práva odporkyne vzniesť námietku premlčania

voči nároku navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže je nepochybné, že konanie o neplatnosť zmluvy iniciovala sama odporkyňa, pričom navrhovateľovi nevrátila ani istinu, ktorú jej podľa zmluvy poskytol. Navrhovateľ pritom do skončenia konania o neplatnosť zmluvy nevedel, s akým výsledkom sa konanie skončí, keďže odporkyňa napádala samotnú zmluvu, ako aj zmluvu o zabezpečení záväzku prevodom práva k nehnuteľnosti, ktorú účastníci uzavreli 11.5.2006, a preto svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia spočívajúce v poskytnutom plnení proti odporkyni neuplatnil. Odporkyňa podala žalobu o neplatnosť zmluvy takmer koncom objektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia bez toho, aby navrhovateľovi vrátila poskytnuté finančné prostriedky. Odvolací súd preto vyslovil, že pri posudzovaní uplatneného práva odporkyne vzniesť námietku premlčania bolo potrebné postupovať podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a nepovažovať túto námietku za dôvodnú pre rozpor s dobrými mravmi. Týmto jeho názorom je súd prvého stupňa viazaný. Odvolací súd súdu prvého stupňa v ďalšom konaní uložil povinnosť zaoberať sa samotnou výškou uplatneného nároku.

Súd v zmysle pokynu odvolacieho súdu opätovne vec posúdil a zistil tento skutkový a právny stav:

Na základe žiadosti odporkyne o poskytnutie úveru zo dňa 10.5.2006 uzavreli účastníci úverovú zmluvu č. 531/06 so zabezpečením záväzku prevodom vlastníckych práv k nehnuteľnostiam. Na základe tejto zmluvy poskytol navrhovateľ odporkyni úver v sume 350.000,- Sk, t.j. 11.617,87 eur. Preukazuje to výdavkový pokladničný doklad zo dňa 11.5.2006 a tieto skutočnosti vyplývajú aj z obsahu návrhu o nariadenie predbežného opatrenia zo dňa 3.10.2007 (konanie vedené pred tunajším súdom pod sp.zn. 4C/192/2007) a návrhu o určenie neplatnosti úverovej zmluvy zo dňa 2.4.2009 (konanie vedené pred tunajším súdom pod sp.zn. 6C/65/2009). V uvedených návrhoch podaných odporkyňou sama odporkyňa uvádza, že jej suma 350.000,- Sk zo strany odporcu bola poskytnutá. Nakoniec táto skutočnosť vyplýva aj z rozsudku tunajšieho súdu zo dňa 30.11.2010 č.k. 6C/65/2009. V konaní boli predložené aj písomné podania odporkyne, a to podanie zo dňa 19.7.2006, ktorým žiadala odklad platenia splátok o 3 mesiace s uvedením, že si je vedomá, že podľa zmluvy je povinná splácať mesačne sumu 17.500,- Sk, čo však najbližšie tri mesiace nie je schopná. Ďalej bolo doložené podanie odporkyne zo dňa 27.2.2007, v ktorom sa navrhovateľovi zaväzuje do 15.3.2007 zaplatiť 150.000,- Sk a od apríla 2007 riadne a včas splácať úver, ktorý jej bol zo strany navrhovateľa poskytnutý. Súčasne sa ospravedlnila za riadne nesplácanie úveru z dôvodu zlej finančnej situácie. Podľa úverovej zmluvy bol úver splatný do 11.5.2009. Navrhovateľka na tunajšom súde podala dňa 2.4. 2009 žalobu o určenie neplatnosti úverovej zmluvy so zabezpečením záväzku prevodom vlastníckych práv k nehnuteľnostiam zo dňa 11.5.2006. Navrhovateľovi bola táto žaloba doručená dňa 7.5.2009.

Rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 30.11.2010 č.k. 6C/65/2009-109 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 10.1.2012 č.k. 5Co/85/2011-205 bolo určené, že Úverová zmluva so zabezpečením záväzku prevodom vlastníckych práv k nehnuteľnostiam č. 531/06 zo dňa 11.5.2006 je neplatná. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 18.1.2012. Z vyjadrenia navrhovateľa, ako aj z prehľadu splátok, ktoré do spisu predložil, vyplýva, že odporkyňa uhradila v súvislosti s poskytnutým úverom sumu celkom 65.500,- Sk, t.j. 2.174,19 eur. Rovnako zástupkyňa odporkyne v konaní potvrdila, že odporkyňa už žiadnu ďalšiu úhradu navrhovateľovi nepoukázala. Vzhľadom k vyhláseniu neplatnosti zmluvy o úvere navrhovateľ podal dňa 30.1.2012 na tunajší súd návrh na zaplatenie sumy 9.443,68 eur ako vydania bezdôvodného obohatenia (11.617,87 eur - 2.174,19 eur = 9.443,68 eur). Odporkyňa sa pojednávania osobne nezúčastňovala, v konaní vystupovala prostredníctvom svojej zástupkyne - matky. Zástupkyňa odporkyne nárok navrhovateľa popierala. Uviedla, že zo strany navrhovateľa odporkyni suma 350.000,- Sk nebola poskytnutá a výdavkový pokladničný doklad o vyplatení uvedenej sumy na meno odporkyne, ktorý navrhovateľ v konaní predložil, neuznávala. Zástupkyňa odporkyne uviedla, že si nevšimla, že by jej dcéra mala peniaze; potvrdila však, že písomné podania zo dňa 19.7.2006 a 27.2.2007, ktoré predložil navrhovateľ, písala odporkyňa. V konaní sp.zn. 6C/65/2009 zástupkyňa odporkyne uviedla, že nemá vedomosť o uzatvorení zmluvy medzi navrhovateľom a odporkyňou a nevie, či na základe tejto zmluvy boli odporkyni nejaké finančné prostriedky poskytnuté. Uviedla však aj to, že v tom čase mala jej matka (t.j. stará matka odporkyne) vážne zdravotné problémy a dcéra, t.j. odporkyňa povedala, že si asi vezme pôžičku. Neskôr odporkyňa situáciu nezvládla, oznámila jej, aby sa nehnevala, že musí odísť, pričom ona v tom čase nechápala o čo ide a čo tým odporkyňa myslí.

Voči nároku navrhovateľa odporkyňa vznesla námietku premlčania. V písomnom vyjadrení zo dňa 21.8.2014 uviedla, že v danom prípade pri uplatnení námietky premlčania nejde o rozpor s dobrými mravmi, takýto rozpor možno pričítať protistrane, ktorá po celý čas postupovala protizákonne. Uviedla tiež, že nedostatok bdelosti navrhovateľa vzniešť protinávrh včas počas plynutia premlčacej doby, nemožno sanovať dobrými mravmi, ktoré neslúžia na ochranu subjektov, ktoré právo porušujú.

Podľa § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

Podľa § 457 Občianskeho zákonníka ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihliadne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo.

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Na základe výsledkov vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je dôvodný. Návrhom sa navrhovateľ domáhal vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 9.443,68 eur, ktoré odporkyňa vzniklo v dôsledku určenia úverovej zmluvy zo dňa 11.5.2006 za neplatnú. V konaní súd považoval za preukázané, že na základe uvedenej zmluvy odporkyňa navrhovateľ poskytol sumu 11.617,87 eur (t.j. 350.000,- Sk), z ktorej mu odporkyňa postupne uhradila sumu celkom 2.174,19 eur. Odporkyňa prostredníctvom svojej zástupkyne v konaní síce popierala poskytnutie uvedenej peňažnej čiastky, toto jej tvrdenie však súd považoval za účelové. To, že navrhovateľ odporkyňa sumu 350.000,- Sk poskytol, vyplýva nielen z výdavkového pokladničného dokladu, ale aj z návrhu na začatie konania o určenie neplatnosti úverovej zmluvy, ktorý podala sama odporkyňa, ako aj písomných vyjadrení odporkyne zo dňa 19.7.2006 a 27.2.2007 adresovaných navrhovateľovi a tiež z rozsudku tunajšieho súdu č.k. 6C/65/2009-109 zo dňa 30.11.2010. V konečnom dôsledku to preukazuje aj skutočnosť, že odporkyňa čiastočne dlžnú sumu navrhovateľovi aj splatila. Pokiaľ by jej žiadne finančné prostriedky neboli poskytnuté, nemala by dôvod uhradiť navrhovateľovi akúkoľvek sumu. V konaní tiež nebolo pochybné, že úverová zmluva č. 531/06 zo dňa 11.5.2006 bola právoplatným rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 30.11.2010 č.k. 6C/65/2009-109 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 10.1.2012 č.k. 5Co/85/2011-205 vyhlásená za neplatnú. V zmysle ust. § 457 Občianskeho zákonníka sú si účastníci povinní vrátiť druhému všetko, čo podľa zmluvy dostal. Odporkyňa teda vznikla povinnosť uhradiť navrhovateľovi sumu 9.443,68 eur.

Odporkyňa v konaní vznesla voči nároku navrhovateľa námietku premlčania. Súd preto skúmal dôvodnosť vznesenej námietky. V súvislosti s určením neplatnosti úverovej zmluvy vzniklo na strane odporkyne bezdôvodné obohatenie. V danom prípade ide o absolútnu neplatnosť právneho úkonu. V takom prípade vyhlásením zmluvy za neplatnú nastávajú účinky neplatnosti od počiatku (ex tunc), t.j. akoby táto zmluva nebola vznikla. Bezdôvodné obohatenie získané z tohto úkonu teda vzniká od samého vzniku právneho úkonu, resp. od okamihu poskytnutia finančných prostriedkov, v danom prípade 11.5.2006. Premlčacia lehota na uplatnenie nároku z bezdôvodného obohatenia je dvojročná a začína

plynúť odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Súčasne však v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka je potrebné nárok uplatniť v objektívnej trojročnej premlčacej lehote, ktorá plynie odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo. V danej veci objektívna premlčacia lehota začala plynúť 11.5.2006 a uplynula dňa 11.5.2009. Navrhovateľ si nárok voči odporkyni uplatnil dňa 30.1.2012, teda až po uplynutí objektívnej premlčacej lehoty. Súd však v tomto prípade námietku premlčania nepovažoval za dôvodnú pre rozpor s dobrými mravmi v zmysle ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka v súlade s vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je súd prvého stupňa viazaný.

Dobré mravy sú meradlom hodnotenia konkrétnych situácií zodpovedajúcim všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti v súlade s obecnými morálnymi zásadami demokratickej spoločnosti. Uplatnenie námietky premlčania zásadne neodporuje dobrým mravom, avšak môžu nastať situácie, keď uplatnenie námietky premlčania je prejavom zneužitia práva na úkor účastníka, ktorý márne uplynutie premlčacej doby nezavinil, a voči ktorému by zánik nároku v dôsledku uplynutia premlčacej doby bol neprimerane tvrdým postihom (k tomu viď II. ÚS 309/95 a I. ÚS 643/04). Pri posudzovaní otázky, či uplatnenie námietky premlčania je v rozpore s dobrými mravmi, v dôsledku čoho dochádza k zásahu do právnej istoty, súd berie do úvahy aj to, prečo oprávnený svoje právo neuplatnil včas.

V danej veci je uplatnenie ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri posudzovaní výkonu práva odporkyne vzniesť námietku premlčania nároku navrhovateľa na vydanie bezdôvodného obohatenia, opodstatnené. Je nepochybné, že konanie o neplatnosť zmluvy iniciovala (odôvodnene) sama odporkyňa, navrhovateľovi však nevrátila istinu, ktorú jej poskytol podľa zmluvy. Navrhovateľ až do skončenia konania o neplatnosť zmluvy nevedel, s akým výsledkom sa konanie skončí, keďže odporkyňa napádala samotnú zmluvu, ako aj zmluvu o zabezpečení záväzku prevodom práva k nehnuteľnosti podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ktorú účastníci uzavreli 11.05.2006, preto svoje právo na vydanie bezdôvodného obohatenia, spočívajúce v poskytnutom plnení, čo predstavovalo značnú sumu 350.000,- Sk, t.j. 11.617,87 eur, proti odporkyni neuplatnil.

Je zrejmé, že napriek značnej sume, ktorá bola odporkyni poskytnutá, táto nespĺnila svoj záväzok poskytnuté finančné prostriedky uhradiť, splatila iba sumu 2.174,19 eur. Krátko pred splatnosťou celého úveru (dňa 11.05.2009) podala žalobu o neplatnosť zmluvy (žaloba zo dňa 02.04.2009), teda takmer koncom objektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia (dňa 11.05.2009) a bez toho, aby navrhovateľovi vrátila poskytnuté finančné prostriedky. Navrhovateľovi pritom bol návrh na určenie neplatnosti úverovej zmluvy doručený dňa 7.5.2009, teda len 4 dni pred skončením plynutia 3-ročnej objektívnej premlčacej lehoty na podanie žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia. Za týchto okolností je preto opodstatnené v prejednávanej veci nepovažovať námietku premlčania za dôvodnú pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom k tomu súd rozhodol vo veci tak, že návrhu navrhovateľa vyhovel a odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 9.443,68 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Pokiaľ odporkyňa v konaní uvádzala, že prvostupňový súd nie je názorom odvolacieho súdu viazaný v prípade, že toto rozhodnutie je nesprávne a porušujúce práva spotrebiteľa s poukazom na rozhodnutie ESD C-173-09, súd uvádza, že podľa uvedeného rozhodnutia nie je právne posúdenie súdu vyššieho stupňa pre prvostupňový súd záväzné v súlade s vnútroštátnym procesným právom, ak sa tento súd v súvislosti s výkladom, o ktorý požiadal súdny dvor, domnieva, že uvedené posúdenie nie je v súlade s právom Únie. V danej veci sa o takúto situáciu nejedná, a preto sa súd I. stupňa cíti byť právnym názorom odvolacieho súdu viazaný.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Navrhovateľ mal v konaní úspech, preto mu vznikol aj nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. Navrhovateľ si v konaní uplatnil náhradu trov konania v sume 566,50 eur, t.j. zaplatený súdny poplatok za podaný návrh na začatie konania, iné trovy si voči odporkyni neuplatnil, čo v konaní aj výslovne uviedol. Súd preto odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania v sume 566,50 eur.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Trenčíne prostredníctvom tunajšieho súdu v dvoch vyhotoveniach. Odvolanie musí obsahovať označenie účastníkov konania, voči ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, v čom odvolateľ vidí nesprávnosť rozhodnutia alebo postupu súdu, čoho sa odvolaním domáha, musí byť podpísané a datované. Odvolanie možno zdôvodniť len skutočnosťami uvedenými v § 205 ods. 2 O.s.p..

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie, podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia /§ 251 O.s.p./.